

LISTOPAD 2018

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

D é č k o

Domov pro seniory Velké Meziříčí,

příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160

594 01 Velké Meziříčí

www.domovvm.cz

OBSAH

Blahopřání na listopad	3
Ze života domova	4
Stálá nabídka měsíce	4
Co se dělo u nás v domově v říjnu	7
Pozvánka na akce v listopadu	8
Z kuchyně	10
Významné dny a výročí v listopadu	13
Příběhy pro potěchu duše	14
Pranostiky	18
Rozhovor	18
Komunální volby 2018	19
Výzva	22
Pověsti z Velkého Meziříčí	23
Vtipy	26
Básnička	27
Křížovka	29

BLAHOPŘÁNÍ NA LISTOPAD

Anežka URBÁNKOVÁ

Anežka JURKOVÁ

Božena BENEŠOVÁ

Božena HAMMEROVÁ

Milada KUJALOVÁ

Ladislav NAGY

Emilie HUMLÍČKOVÁ

Marie MEJZLÍKOVÁ

Marie JANÁKOVÁ

Všem oslavencům přejeme k jejich narozeninám hodně štěstí, zdraví a spokojenosti do dalších let.

Obyvatelé a zaměstnanci domova.

ZE ŽIVOTA DOMOVA

V měsíci říjnu odešli:

Paní Marie Vávrová + 5. 10. 2018

Pan Bohumír Novotný + 6. 10. 2018

Pan Ludvík Štefan + 12. 10. 2018

Paní Marie Kunčarová + 13. 10. 2018

V říjnu přišli noví obyvatelé:

Paní Růžena Skryjová z Laviček

Pan Josef Žák z Blízkova

Paní Emilie Pacalová z Otína

Paní Josefa Marková z Velkého Meziříčí

Paní Marie Janáková z Martinic

Pan Vincenc Závíška z Velkého Meziříčí

STÁLÁ NABÍDKA MĚSÍCE

- **POJÍZDNÁ PRODEJNA**

Pojízdna prodejna s pečivem bude přistavena každý čtvrtek od 11,20 do 11,35.

• PŮJČOVÁNÍ KNIH

Pokud máte o nějakou knihu zájem, kontaktujte přímo recepci nebo svého klíčového pracovníka, který informaci předá.

• NÁKUPY

Nákupy pečiva a potravin můžete uskutečnit každý čtvrtek v pojízdné prodejně s pečivem, nákup drogerie je možno uskutečnit přes Vaše klíčové pracovníky, pracovnice terapií nebo sociální pracovníci, případně se domluvit na recepci.

• PRAVIDELNÉ AKTIVITY

Pondělí	10:00	trénink paměti
	13:00	canisterapie s paní Dyntarovou
Úterý	9:00	canisterapie s paní Kamenskou
	10:00	tvůrčí činnosti
	14:30	canisterapie s panem Trojanem
Středa	10:00	keramická dílna / čtení v knihovně
Čtvrtek	10:00	vaření
		společenské hry
		výuka Univerzity třetího věku
	11:20	pojízdná prodejna s pečivem
	13:00	výuka Univerzity třetího věku

	15:00	výuka Univerzity třetího věku
Pátek	13:00	společná modlitba
	13:30	bohoslužba v kapli domova

• **SCHRÁNKA DŮVĚRY**

V domově jsou umístěny v každém poschodí schránky důvěry, do kterých je možné umístit vzkaz, stížnost, připomínku či podnět k poskytování sociálních služeb v domově. S napsáním vzkazu Vám může pomoci pečovatelka, rodina, dobrovolník.

Schránky důvěry v domově naleznete:

- V 1. poschodí – u vstupu do terapeutické zahrádky
- Ve 2. poschodí – u schodiště při vcházení na chodbu 2B
- Ve 3. poschodí – u schodiště na brance s fototapetou plotu

Vzkaz, stížnost, připomínku je možné umístit také do **přenosné schránky důvěry**, která je pravidelně **přenášena po jednotlivých pokojích**.

• **PROSTORY K VOLNOČASOVÉMU VYUŽITÍ**

- Zahrádka za domovem s pískovištěm
- Atrium v přízemí
- Venkovní terasy ve 3. poschodí

- Společenské místnosti v každém podlaží
- Kaple ve 3. poschodí
- Dětský koutek ve vstupu do zahrady a na 2. B
- Park – otevřený od dubna do října

CO SE DĚLO U NÁS V DOMOVĚ V ŘÍJNU

Měsíc říjen byl zahájen 3. října zahradnickým kroužkem s paní Tomandlovou Ruxovou, který se následně opakoval i v termínech 10., 19. a 31.

S hudebním programem Písničky naší babičky za námi 4. října přijeli pánové Zdeněk Černohouz a Jaroslav Šolc. Zahráli nám české i moravské lidovky, či písně od Karla Hašlera.

V pátek 5. října se konaly komunální volby, kterých se mohli účastnit i obyvatelé našeho domova.

Pokračovala výuka univerzity třetího věku s RNDr. Kameníkem ve čtvrtky 11. a 25. 10.

Nemohlo chybět ani společné vyrábění ať už keramiky či svíček 16. a 23. října.

Ve středu 17. října nás navštívila Míša Černá, aby nám povyprávěla o svých cestách po Spojených státech amerických. Poutavé vyprávění bylo doplněno zajímavými fotkami a dokonce i videy.

Již tradičně za námi přišla i děvčata z Výchovného ústavu. Společně s obyvateli se věnovali přípravě koláče a chlebičků, které o den

později 26. října slavily velký úspěch, když byly podávány na narozeninové oslavě. Tentokrát se z důvodu nemoci musela oslava obejít bez živého hudebního doprovodu. Náhražkou však byly hity na přání pouštěné z počítače. Výborné občerstvení tak celou atmosféru jenom podtrhlo.

Na závěr měsíce 31. 10. jsme i v našem domově oslavili tolik zmiňované 100. výročí vzniku samostatného Československa, a to zasazením lípy před domovem ve spolupráci s centrem Chaloupky. Jednalo se tak o završení zahradního kroužku. Pozvání přijali i obyvatelé domova s pečovatelskou službou včetně paní ředitelky Jurkové. Budeme tedy lípě přát, aby se jí u nás dobře rostlo.

POZVÁNKA NA AKCE V LISTOPADU

Říjen – Prosinec

Výstava fotografií podél atria – Vysočina a partnerské regiony

2. listopadu/ čtvrtek

Vzpomínkový den v kapli domova

8. listopadu/ čtvrtek

Výuka U3V

12. listopadu/ pondělí

Svatý Martin

13. listopadu/ úterý

Den laskavosti se ZŠ a Praktickou školou Velké Meziříčí

14. listopadu/ středa

Setkání seniorů v Jupiter Clubu

19. listopadu/ pondělí

3. beseda pro rodiny a žadatele – Paliativní péče s Mgr. Markétou Fuchsovou

21. listopadu/ středa

Hudební vystoupení s hity Heleny Vondráčkové

22. listopadu/ čtvrtek

Výuka U3V

Hudební a taneční vystoupení Horáchanu v 15 hodin v jídelně

23. listopadu/ pátek

Tvoření se ZŠ Školní

29. listopadu/ čtvrtek

Jarmark v ZŠ Školní

30. listopadu/ pátek

Narozeninová oslava pro listopadové oslavence

Z KUCHYNĚ

JABLKA

Nejrozšířenější a nejoblíbenější ovoce v našich zahradách. Ovoce, které nabízí nepřeberné možnosti využití, jehož sklizeň začíná koncem léta a vrcholí, v říjnu či počátkem listopadu.

Začněme však od Adama, nebo spíš od Evy, která jako první okusila jablko ze stromu poznání. V Bibli se však o onom ovoci nic bližšího nepíše, a apple, tedy anglický výraz pro jablko, se dobrých 1600 let používal pro veškeré ovoce, které nebylo bobule. Právě podle anglických překladů Bible se soudí, že Eva si ze stromu poznání utrhla právě jablko, ale co vlastně v té rajske zahradě Pán Bůh pěstoval, ví asi jen on sám.

Ve skutečnosti nemůžeme zcela přesně říct, odkud jablka doopravdy pochází, nejpravděpodobněji z oblasti Íránu, Kavkazu a

Turkmenistán, odkud se postupně šířila do středomoří. Ve starém Řecku byla jablka pravidelně obětována Bakchovi – bohu rozkoše. V antickém Římě již znali a záměrně roubovali 17 druhů jablek a právě s římskými vojáky se jabloně šířily dále do Evropy. Pěstování jablek se rozmohlo v 9. století ve francké říši za vlády Karla Velikého a odtud je to už jen pár století ke Karlovi IV., který se zasloužil o rozšíření pěstování jabloní u nás. A jablko je dodnes spolu s žezlem a mečem symbolem královské moci.

Pro nás je však důležitější, co všechno jablka obsahují, a že toho je. Kromě tak trochu očekávaného vitamínu C jsou jablka významným zdrojem acetylcholinu, látky zajišťující činnost nervových buněk, antioxidantů a flavonoidů, které předchází vzniku mozkových zánětů a snižují množství toxinu beta-amyloidu, který bývá označován za možného původce Alzheimerovy choroby. Pravidelná konzumace jablek nám tak může zlepšit paměť a také snížit cholesterol, neboť obsahují rozpustnou vlákninu pektin. Vláknina obsažená v jablkách pozitivně působí při žaludečních a střevních potížích, a zmíněný pektin příznivě vlivu na cholesterol, také příznivě působí na odvodnění organismu. Jablka jsou významným zdrojem minerálních látek – vápníku, železa, fosforu či hořčíku, jejich konzumace je tak prospěšná i pro stavbu a funkci kostí a svalů. A ovocný cukr – fruktóza, obsažená v jablku se vstřebává do krve pomaleji než řepný cukr – sacharóza, tím tak udržuje stabilnější hladinu krevního cukru.

Dá se tak říci, že jablko je nejzdravější nízkokalorická svačina, navíc rovnou zabalená třeba na výlet. Nejvíce vědomi jsou si toho v Holandsku, kde průměrně spořádají 50 kg jablek na osobu za rok, v Rakousku je to pak 47 kg a u nás zhruba 24 kg.

Ne vždy ale stihneme sníst jablka čerstvá, jak tedy zpracovat úrodu? Nejstarší metodou je sušení, na křížalách si pochutnávali naši předci už v době kamenné. Šetrným sušením se v ovoci uchová nejvíce vitaminů, minerálních látek a bílkovin. Sušením dojde k vypaření vody, zvýší se koncentrace ovocných cukrů, čímž vznikne prostřední nevhodné pro tvorbu mikroorganismů a křížaly tak dlouho vydrží připravené k snědku, nebo třeba jako vánoční ozdoba.

Další oblíbenou metodou je moštování, lisovaná šťáva z jablek je výborným a osvěžujícím zdrojem všech prospěšných látek, které v jablku najdeme. V ledniče lze uchovat až po dobu dvou týdnů, při potřebě delšího uskladnění je nutné mošt sterilovat, pak uskladněný v chladu, vydrží až do jara aniž zkvasí. Ale ani zkvašená jablečná šťáva není na škodu, naopak, dlouhým zráním čerstvého jablečného moštu se připravuje Cidre (*sídr*), který pochází z Francie, nesmí se doslazovat

ani jinak upravovat, zraje 6 – 8 měsíců v lahvi pod uzávěrem, podobně jako šumivá vína. Oproti tomu Cider (*sajdr*) pochází z Anglie a vyrábí se z jablečné šťávy, která může být i koncentrovaná, ředěná vodou nebo sušená. Po rychlém prokvašení se dosladí a pasterizuje a stáčí do plechovek či sudů. A nakonec využít můžeme i slupky, vyrobit z nich lze jablečný ocet, který podporuje metabolismus, čistí organismus a je výborným doplňkem salátů. Stačí slupky vložit do pětilitrové lahve, zasypat cukrem, zalít vodou a nechat na teplém místě aspoň měsíc. Ze slupek lze uvařit čaj, ať už z čerstvých nebo sušených, v kombinaci s šípkou či skořicí se výborně hodí pro zahřátí v přicházejících podzimních dnech.

Autorem je Jan Hutař

*Zdroj: <https://www.ireceptar.cz/zahrada/uzitkova-zahrada/odkud-k-nam-prislo-jablko-a-proc-je-tou-nejlepsi-svacinou/>
<https://www.ireceptar.cz/zahrada/uzitkova-zahrada/vse-o-jablku-pestovani-sklizen-uskladneni-mostovani-suseni/>
<https://magazin.hortim.cz/10-zajimavych-odhaleni-jablka/>
<http://www.apetitonline.cz/novinky/4464-pijete-cider-nebo-cidre.html>
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Jablko>

VÝZNAMNÉ DNY A VÝROČÍ V LISTOPADU

1.11. Svátek všech svatých

2. 11. Památka zesnulých

11. 11. Významný den ČR – Den válečných veteránů

13. 11. Mezinárodní den nevidomých

14. 11. Světový den bez aut

17. 11. Státní svátek ČR – Den boje za svobodu a demokracii, výročí perzekuce českého studentstva v roce 1939 a zahájení sametové revoluce v roce 1989

25. 11. Mezinárodní den boje proti násilí na ženách

6. 11. 1893 zemřel **Petr Iljič ČAJKOVSKIJ** (125. výročí), ruský hudební skladatel (narozen 7. 5. 1840),

7. 11. 1963 se narodil **Albert CAMUS**, (105. výročí), francouzský prozaik, dramatik, esejista a nositel Nobelovy ceny (zemřel 4. 1. 1960),

10. 11. 1483 se narodil **Martin LUTHER** (535. výročí), německý náboženský reformátor (zemřel 18. 2. 1546),

10. 11. 1918 se narodil **Miroslav HORNÍČEK** (100. výročí), divadelní a filmový herec a spisovatel (zemřel 15. 2. 2003),

19. 11. 1923 se narodila **Helena ZMATLÍKOVÁ** (95. výročí), malířka a ilustrátorka (zemřela 4. 4. 2005).

*Zdroj textu: http://kjm.data.quonia.cz/kalendarium_2018_web.pdf

PŘÍBĚHY PRO POTĚCHU DUŠE

STUŽKA

V prázdném autobuse seděl mladík a upřeně se díval ven z okénka. Mohlo mu být něco přes dvacet a měl příjemný, milý obličej.

Na místo vedle něj si sedla žena. Prohodila s ním pár slov o počasí, které bylo na jarní období neobvykle teplé, a pak mladík nečekaně prohlásil: „Dva roky jsem seděl ve vězení. Dnes ráno mě pustili a jedu domů.“

Ta slova jako by v něm uvolnila hráz, která po dlouho dobu zadržovala příval myšlenek. Vyprávěl jí, že vyrůstal v chudé, ale poctivé rodině a že lidem, které měl rád, přinesl hanbu a trápení. Po celé dva roky neměl od svých blízkých jedinou zprávu. Věděl, že rodiče nemají peníze, aby ho mohli jet navštívit tak daleko, a že si připadají příliš nevzdělaní na to, aby mu psali dopisy. Sám jim zpočátku psal, ale když mu nikdy nepřišla odpověď, rezignoval.

O kontakt se pokusil ještě jednou, tři týdny před vypršením trestu. V dopise se rodičům omlouval, že je zklamal, a prosil je za odpuštění. Když ho ráno propustili, sedl na autobus. Věděl, že pojede přímo kolem domu, ve kterém vyrostl a kde jeho rodiče stále žijí.

Napsal, že je chápe a bude jejich rozhodnutí respektovat. Neví, jestli mu odpustili a jestli se k nim může vrátit. Pokud ano, ať na starou jabloň, která roste hned u silnice, pověsí bílou stužku. Jestli žádnou bílou stužku neuvidí, nebude z autobusu vystupovat, pojede dál a víckrát o něm neuslyší.

Čím víc se blížila mladíkova rodná vesnice, tím byl neklidnější. Raději se ani nechtěl dívat ven, protože se bál, že na jabloni žádnou stužku nenajde.

Žena mu nabídla: „Pojď si se mnou vyměnit místo. Budu se dívat z okýnka místo tebe.“

Autobus přejel několik křižovatek, než se ten správný strom dostal na dohled.

Žena se jemně dotkla mladíkova ramene a se slzami v očích zašeptala: „Podívej se! Podívej se! Je celý ozdobený bílými stužkami!“

*Zdroj textu: Bruno Ferrero – Osvěžení pro duši

FOTOGALERIE

PRANOSTIKY

Na svatého Ondřeje už má zima naděje.

Svatý Martin na ledě, Vánoce na blátě.

Martin, Kliment, Kateřina – jednou teplo, jednou zima.

Svatý Martin přijíždí na bílém koni.

Když na Kateřinu mrzne, tak na Barboru just ne.

*Zdroj textu: <http://www.pranostik.cz/pranostiky-na-listopad/>

ROZHOVOR

Rádi bychom Vám prostřednictvím Děčka a krátkého rozhovoru představili pracovníky našeho domova, se kterými máte možnost se denně setkávat. V následujícím rozhovoru se nám představí:

ZDEŇKA KONEČNÁ

Mohu Vás poprosit o krátké představení se našim čtenářům?

Jmenuji se Zdeňka Konečná a jsem z Martinic. Mám dva sny a skoro dvě vnoučata – druhé se brzy narodí. V našem domově pracuji v prádelně jako švadlenka.

Kdy jste se dostala k práci v domově?

Letos už je to dvacet let, co jsem nastoupila.

Co ráda děláte ve volném čase?

Svůj čas ráda věnuji hlídání vnoučat a hraní si s nimi, práci na zahradě a psům, i když se s nimi musím někdy zlobit.

Preferujete knihu nebo film?

Mám radši knihy, i když u nich nakonec vždycky usnu.

Jaký je Váš oblíbený hudební žánr?

Nejraději poslouchám rock. Mám ráda kapely jako Linkin Park, z českých pak Harlej nebo Argemu.

KOMUNÁLNÍ VOLBY 2018

VÝSLEDKY VE VELKÉM MEZIŘÍČÍ

5. a 6. října se konaly v naší republice komunální volby, tedy volby do zastupitelstev měst a obcí. I obyvatelé našeho domova, kteří mají adresu domova zapsanou jako adresu trvalého bydliště, měli možnosti volit. Celkem tohoto práva využilo 7 voličů ze 42 možných.

Ve Velkém Meziříčí bylo sestaveno celkem 7 kandidátních listin, přičemž do zastupitelstva byli zvoleni členové z 6 z nich. Jedinou stranou, která nebude mít v zastupitelstvu svého člena, se stala Komunistická strana Čech a Moravy.

Noví zastupitelé Velkého Meziříčí (23 členů):

Za ČSSD – Josef Komínek, Miroslav Jágrik, Mgr. Pavel Blažek, Ing. František Komínek a RNDr. Petr Vrána

Za ANO 2011 – Ing. František Smažil a Ing. František Fňukal

Za KDU-ČSL – PhDr. Marie Ripperová, Mgr. Pavla Kamanová a Stanislav Kratochvíl

Za Meziříčské fórum – Ing. Jiřina Jurdová, MUDr. Jiří Kaše, Mgr. Tomáš Rapušák

Za Společně VM (Za Náměstí VM a Volba pro město Velké Meziříčí) – Mgr. Ivana Bíbrová, Ing. Vincenc Záviška, Mgr. Josef Prokop, Ing. arch. Alexandros Kaminaras a Ing. Tomáš Bílek

Za To pravé Meziříčí – Ing. Radovan Necid, MUDr. Petr Juda, MUDr. Libor Beneš, MUDr. Ivo Šulc a Ing. Petr Velička

Město povede koalice ČSSD, KDU-ČSL a NK, Meziříčské fórum a ANO 2011, která vznikla hned po volbách. V úterý 30. října proběhla volba starosty, místostarosty a rady města na funkční období 2018 – 2022. Ustavující zastupitelstvo zvolilo do čela města starostou Josefa Komínka (ČSSD) a místostarostkou Jiřinu Jurdovou (Meziříčské

fórum). Dalšími radními pro funkční období 2018–2022 jsou Petr Vrána (ČSSD), František Komínek (ČSSD, NK), Marie Ripperová (KDU-ČSL, NK), Stanislav Kratochvíl (KDU-ČSL, NK) a František Smažil (ANO 2011).

Koalice má dohromady 13 hlasů z třiatvacetičlenného zastupitelstva. Ve veřejné volbě získal starosta Josef Komínek 13 hlasů. Pro jeho jméno zvedlo ruku 13 koaličních zastupitelů, z opozičních členů zastupitelstva byli proti 4 a 6 se zdrželo. Místostarostka Jiřina Jurdová získala 13 koaličních hlasů, z opozičních bylo 5 proti a 5 se zdrželo.

Závěrem starosta Josef Komínek ve svém projevu připomněl, jaké úkoly ve funkčním období 2018–2022 mají zastupitelé před sebou. „Období, do kterého vcházíme, pro nás bude trochu těžší. V roce 2020 končí evropské dotace a nikdo z nás neví, co bude dál," zmínil starosta a jmenoval některé možné investiční akce, na nichž by se zastupitelstvo mělo shodnout: „Jednou z klíčových bude asi přestavba internátu po zemědělské škole na nový dům s pečovatelskou

službou." Dalšími investicemi by mohly být rekonstrukce zimního stadionu včetně zajištění a výstavby ploch pro parkování, realizace bazénu či relaxačního centra, před samotnou opravou centra města zajištění parkování ve Svitě, ale také revitalizace sídlišť. Komínek připomněl i jednu stavební akci, která přinese další nepříjemnosti v dopravě. V příštím roce 2019 začne modernizace úseku dálnice nad Velkým Meziříčím mezi sjezdy včetně rozšíření dálničního mostu. „Můžeme očekávat ve městě možná i kalamity," nastínil a dodal, že město bude jednat s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR, s Ministerstvem dopravy ČR a Policií ČR o plánu řešení případných problémů, které mohou nastat.

*Zdroj: Medříčské listy, vydání 17. 10. 2018

<https://volby.idnes.cz/komunalni-volby-2018.aspx?t=vysledky-obec&o=10&o2=CZ0635&o3=597007&obec=velke-mezirici>

<https://www.velkemezirici.cz/mestsky-urad/aktuality/11469-nove-zastupitele-ceka-volba-starosty-mistostarosty-i-radnich>

<https://www.velkemezirici.cz/mestsky-urad/aktuality/11488-starostou-velkeho-mezirici-zustava-josef-kominek>

VÝZVA

VÁNOČNÍ BLEŠÍ TRH

I v letošním roce máme v plánu v domově uspořádat Vánoční bleší trh, který by se konal od 10. do 18. prosince v prostorách univerzity třetího věku. Otevřený by byl vždy jako recepce, tedy ve všední den od 8,30 do 17. hodiny.

Pokud máte doma věci, které je Vám líto vyhodit a rádi byste, aby ještě něco zažily, neváhejte je přinést od 26. listopadu na recepci domova.

POVĚSTI Z VELKÉHO MEZIŘÍČÍ

O RARÁŠKOVÍ

V Horních Borech žil bohatý sedlák, který vlastnil veliký statek. V truhle vždy míval dost zlatáků a nikdy nepoznal, co je to nouze. Aby měl svůj majetek v bezpečí před zloději, pořídil si dobrého hlídače, psa Tyrase. Byl to pěkný černý huňáč, veliký jako tele, sluch měl, že na hon cesty slyšel cizí kroky, čich měl tak výborný, že našel každou zaběhlou slíпку a dovedl utíkat, že by ho střela nepředběhla. Takový to byl pes!

Sedlák se o něj dobře staral, dal mu postavit boudu jako hrad a misku neměl nikdy prázdnou.

Tyras hlídal jako ostříž a díval se na hospodáře tak rozumně, že sedlák kolikrát řekl: „To zvíře jen promluvit a byl by z něj celý člověk!“

Když šel někdy s Tyrasem do polí a zasedl na mezi, uložil se pes k jeho nohám a díval se mu upřeně do očí, že sedláka až mrazilo. Skoro měl ze svého psa strach.

Kolik let už byl Tyras ve statku, když uhodily zlé časy, přihnala se válečná bouře. Kdekdo měl co lepšího, zazdíval to ve sklepě a schovával, kam se dalo. Mnozí zakopávali hrnce s penězi v lese, jiní je skryli pod kořeny stromů na sadech u stavení. A do tajných skrýší snášeli šaty, peřiny, cínové nádoby a jídlo.

Náš sedlák nasypal peníze do kameninového hrnce, přikryl je pokličkou a v noci je zanesl na mez svého pole, tam kde stály tři vysoké lípy. Pod těmi při lucerně vykopal hlubokou jámu a do ní uložil svůj poklad. Pak jámu zasypal, obložil drnem a udupal, aby nikdo nepoznal, že zde bylo hnuto zemí.

Při této práci stál vedle sedláka věrný Tyras. Moudře všecko sledoval, a když už odcházeli, řekl mu hospodář: „Tyrásku, dobře hlídej a nikoho k penězům nepouštěj!“

Tyras zasvítil očima, zaštěkl a ve velikých kruzích třikrát oběhl jámu. A zase běžel čas.

Vojna nadělala ve vsi velké škody, hodně chalup se změnilo ve spáleniště, pole zpustla a ti, kdo si opravdu dobře neschovali peníze, přišli o všechno.

Sedlák se radoval, že má své peníze v bezpečí a že si za ně koupí, co potřebuje. Když bylo nebezpečí opravdu pryč, vzal motyku a šel ke třem lipám. A už ne v noci, ale za poledne. Tyras byl s ním.

Sotva však sedlák zvedl motyku a chtěl začít kopat, vyskočil pes proti němu jako divý. Štěkal, vrčel, zuby cenil, pak i kousl. Sedlák nechal kopání, odvedl psa domů a zavřel ho do komory, kde ho přivázal na řetěz a zamkl. Pak se vrátil na mez a chtěl kopat. Ale Tyras tu náhle zase byl a zle na pána dorážel.

Sedlák se skutečně rozhněval: „Hlupáku,“ řekl psovi, „poručil jsem ti, abys hlídal moje peníze před zloději, ale ne přede mnou.“

Pes zasvítil očima a odpověděl lidským hlasem: „Na tos měl myslet, když jsi mne žádal, abych k penězům nikoho nepouštěl. Já jsem ty peníze uhlídal přede všemi a uhlídám je i před tebou. Jsem rarášek a peníze patří mně.“

A kde nic – tu nic, pes se najednou ztratil, jako by se byl propadl.

Sedlák chvíli stál udiven, ale pak se vzpamatoval a začal znovu kopat. Už to šlo bez nesnází a brzy našel v zemi svůj hrnec. Ale když odklopil víko, byl hrnec prázdný. Jen na dně leželo trochu hlíny.

Peníze byly pryč – rarášek Tyras si je odnesl.

*Zdroj textu: Pověsti z Velkého Meziříčí a okolí. Ilustroval Oldřich INOCHOVSKÝ. Žďár nad Sázavou: M. Smejkal, 1996.

*Zdroj obrázků: <https://www.google.cz/>

VTIPY

Pan Honzálek jede na dovolenou a běží, aby ještě stihl vlak. Za ním běží celá rodina: manželka, babička, dědeček, druhý dědeček, sestra, švagr, malá Evička, Honzík a čtyři děti od bratra. Do cesty mu skočí policajt a zařve: "Stát! Váš občanský průkaz." "A proč? Já jsem přeci nic neudělal." "Né?" zahuláká policajt, "tak proč vás honí tolik lidí?"

Milenka ke svému milenci: "Jsem na tebe hrozně rozzlobená. Dozvěděla jsem se, že jsi ženatý!" "Ale to jsou jen pomluvy, které rozšiřuje moje manželka!"

Sedí dvě mouchy na žiletce a jedna povídá té druhé: „Posuň se.“

Učitelka napsala žákovi do žákovské knížky: „Smrdí, umývat!!!“
Otec odepsal: „Učit, nečuchat!!!“

*Zdroj textu:

<https://ntx.cz/vtipy/>

<https://www.alik.cz/v>

<http://www.ftipy.com/>

<http://vtipy.portik.cz/stranky/nejnovejsivtipy/>

BÁSNIČKA

O VEVERCE

Šla veverka na procházku,
měla klíček na provázku,
Hopy, skoky přes javory,
ztratila klíč od komory.

Naříkala, bědovala,
že jsem pozor nedávala,
jaké budou míti hoře,
moje děti na komoře.

Tu ji potká mládeneček,
cestující mraveneček,
podává klíč veverčici,
že prý visel na větvi.

Mravenečku, podej ruku,
Vyvedu tě na vrch buku,
na nejvyšší mezi
všem ukáži ti českou zemi.

Země česká jako sádek,
jako sádek do pohádek,
horami je kolem spjatá,
uprostřed je růže zlatá.

Mraveneček domů kluše,

raduje se jeho duše,
veverka mě na buk vzala,
zlatou Prahu ukázala.

Autorkou je obyvatelka domova

KŘÍŽOVKA

VÝROK MIROSLAVA HORNÍČKA	ANGLICKY „DUB“	1. DÍL TAJENKY	DÍRY		DOSNY	POKŘIK PŘI ZTEČI	BAŽE	ZBAVOVAT OSTŘÍ		OHON	2. DÍL TAJENKY	VÝKVĚT SPOLEČ- NOSTI	PATŘÍČÍ PŘÍBUZNÉ
POMŮCKA: ANOL ET KAN, OAK TULA	SLOVEN. „O CO“ NEBOŤ (NĀŘ.)			HRANATÝ DOUTNÍK					OJEZDIT				
BALTSKÉ MŮRE				MONGOL. PASTEVEC DRUH PAPOUŠKA					ÚPLNĚ LITINOVÝ PLÁT NA PLOTNĚ				
OKUTÁ							ZAMLČET PLÁTĚNÝ PŘÍBYTEK						
	POTŘEBA ORÁČE	PLAVIDLA Z KLÁD ŠACHOVÝ PĚSEC				SPOJITI PÁSEM LATINSKÁ SPOJKA							
OPĚRADLO				DRUH POHONNÉ SMĚSI SCEDIT					RUSKÁ ŘEKA PÁDOVÁ OTÁZKA				
NERVOVÉ ZÁSKUBY				SITUACE UCHÁZENÍ					SPZ KOLÍNA LĚTA			ŘÍMAN	OTEC (NĀŘ.)
KULOVITÁ BAKTERIE			VČELÍ PŘÍBYTEK HLAVA MUŽ KLÁŠTERA			NADĚLAT (NĀŘ.) 3. DÍL TAJENKY							
MUŽSKÉ JMENO							RAJČATA OBYDLÍ FARAŘE						
	NĀŠ HOKEJISTA	NÁHROBNÍ NĀPIS SLOVEN. „OREL“						DOLOVAT V ZEMI ZN. STAT- AMPERU					
UBOŽÁK (NĀŘ.)				MUŽSKÉ HLASY OPAK VÝTLAKU					DOMÁCKY ELIŠKA PIVO PRO ŘIDIČE				
ZRÝT OKOLO NĚČEHO				PRVEK ZNAČKY S „PYŠNÍ“ PTÁČI					VOZKŮV POVEL NIELO			AROMA- TICKÁ SLOUČE- NINA	POPĚVEK
ČICHOVÝ ORGÁN			DOMÁCKY PAVLA ČÁST SKELETU					GUTŮV SPOLUHŘÁČ ZNAČKA MYDLA					
AVE							KLERIKA TRUTNOV- SKÝ PODNIK						
	HUTNICKÁ ODLÉVACÍ FORMA	TÝKAJÍCÍ SE SOV PŘÍSTROJ				ZVON (BĀS.) STRUNNÝ NĀSTROJ							
NĚKAM				DOMÁCKY KĀTERINA STAVEBNÍ DÍLEČ					PRKENNÉ STROPY NA ŽĀDNĚ MÍSTO				
ZASE				KĀŠE LIBEZNĀ					NIKOLI ZNAČKA SELENU			OZNĀMIT URĀDŮM	CESTOVNÍ DOKLADY
KDE (NĀŘ.)			DRUH KVĚ- TENSTVÍ UZLÍČEK V TKANINĚ					OVOČNÁ ŠTĀVA SPODKY NĀDOB					
PATŘÍČÍ IRENĚ							10 DNŮ SPZ OSTRAVY						
ZPĚVNĚ CITO- SLOVCE			KRÁL ELFŮ						DVĀKRÁT SNÍŽENÝ TŮN				
ZNAČKA ASTATU			MORAVSKÁ CHKO						HODY				

Správné řešení minulé tajenky: „Kaviár nabídnout nemohu, v noci ho všechen snědly myši.“